

Wetenschapswinkel

Een onderzoek naar erfelijke gebreken
bij rashonden en lookalikes

WAGENINGEN UR
For quality of life

De Stichting Dier & Recht stelt op haar website dat consumenten beter een hond van een kruising uit het asiel kunnen halen, dan voor veel geld een rashond kopen. Rashonden lijken vaker een erfelijk gebrek te hebben, maar is dat echt zo en lopen rashonden dezelfde risico's als lookalikes?

Onderzoeksdoelstelling

Er is veel discussie of rashonden met een stamboom meer erfelijke gebreken hebben dan lookalikes (rashonden zonder een stamboom) of kruisingen. Aan de ene kant is inteelt, door raszuiver fokken, een reëel probleem bij rashonden met een stamboom, maar aan de andere kant gebruiken rasverenigingen en de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland screeningsprogramma's en een fokbeleid om erfelijke aandoeningen te bestrijden. Het risico op erfelijke aandoeningen is voor lookalikes onduidelijk. Profiteren de lookalikes van verminderde inteelt of lopen ze juist meer risico doordat ze buiten gezondheidsprogramma's vallen? Daarom heeft Stichting Dier & Recht aan de Wetenschapswinkel gevraagd om te onderzoeken of er een verschil is in het voorkomen (prevalentie) van erfelijke gebreken tussen rashonden en lookalikes.

Daarnaast kijkt de Wetenschapswinkel naar de meningen en beleving (perceptie) van hondenfokkers over erfelijke gebreken bij hun eigen honden en wat zij vinden van een meer op gezondheid gerichte fokkerij. Dit onderzoek moet nadrukkelijk beschouwd worden als een eerste stap, een pilot, om een zeer complex vraagstuk op te lossen.

Onderzoeksvragen

Het onderzoek beantwoordt twee onderzoeksvragen:

- 1 Is er een verschil in het voorkomen (prevalentie) van erfelijke gebreken tussen rashonden en lookalikes?
- 2 Wat is de perceptie van Nederlandse rashondenfokkers en lookalike fokkers over erfelijke gebreken bij hun honden? Hierbij is voor de rashondenfokkers gekeken naar fokkers die aangesloten zijn bij een rasvereniging en naar fokkers die niet zijn aangesloten.

Fokrichtlijnen

Per ras zijn er soms meerdere rasverenigingen. Deze rasverenigingen hebben soms verschillende fokrichtlijnen. Echter, niet alle rashondenfokkers zijn lid van een rasvereniging, zij volgen alleen de algemene fokrichtlijnen van de Raad van Beheer op kynologisch gebied.

Het is mogelijk om fokhonden (preventief) te testen op bepaalde erfelijke gebreken. Daarnaast zijn er screeningsmethodes, zoals de screening op heupdysplasie (HD) en elleboogdysplasie (ED), die een voorspellende waarde hebben voor het gebruik als fokdier. Het is de afweging van de individuele fokker of hij/zij met geteste ouderhonden fokt.

Rashonden

Een hond wordt beschouwd als een rashond, wanneer die bij een stamboek geregistreerd staat. In Nederland worden (internationaal geldende) FCI-stambomen (FCI = Fédération Cynologique Internationale) uitgegeven door, en volgens voorwaarden van, de Raad van Beheer op kynologisch gebied.

Om voor een hond een stamboom te kunnen aanvragen moet de hond voldoen aan het 'Basisreglement Welzijn en Gezondheid' van de Raad van Beheer. Een stamboom wordt uitgegeven als de afstamming klopt (beide ouderhonden moeten van hetzelfde ras zijn en een FCI erkende stamboom hebben) en er geen basisregels overtreden worden. Voor sommige rassen gelden extra regels, bijvoorbeeld dat ouderhonden een erkende gedragstest moeten ondergaan.

Lookalikes

Lookalikes zijn honden die uiterlijk sterk lijken op honden van een ras, maar geen stamboom hebben. Dit kunnen dus kruisingen zijn of rashonden zonder afstammingsbewijs in de vorm van een stamboom.

Raszuivere dieren

De lookalikes tezamen met de rashonden vormen een groep die in de literatuur vaak als raszuivere honden 'purebreds' wordt aangemerkt.

Kruisingen

Honden zonder stamboom en zonder sterke uiterlijke kenmerken van één ras, worden beschouwd als kruisingen.

Overerving

Overerven is het doorgeven van een bepaalde biologische erfelijke eigenschap van de ouders aan de kinderen. De eigenschap die wordt doorgegeven kan een positieve eigenschap zijn, bijvoorbeeld werklust of een bepaalde kleur vacht. Dit kan ook een negatieve eigenschap zijn, zoals bijvoorbeeld een erfelijk gebrek zoals ED of HD.

Overervingscoëfficiënt

De overervingscoëfficiënt is het percentage van een bepaalde aandoening dat erfelijk is bepaald. Bijvoorbeeld bij heupdysplasie wordt 35% door de genen bepaald en 65% door omgevingsfactoren zoals bijvoorbeeld voeding of overmatig bewegen.

Perceptie

Onder perceptie wordt verstaan hoe iemand iets ervaart en beoordeelt. Mensen hebben van personen of onderwerpen een bepaald beeld opgebouwd. Dit kan via de opvoeding, via de media etc. Hoe men tegen de werkelijkheid aankijkt noemt men perceptie.

Prevalentie

De prevalentie van een aandoening is het aantal gevallen per duizend of per honderdduizend op een specifiek moment in de populatie. Het begrip prevalentie moet niet worden verward met het begrip 'incidentie' dat het aantal nieuwe gevallen in een bepaald tijdvak aangeeft. Een hoge prevalentie van een bepaalde ziekte in een bepaald gebied betekent dat er veel dieren aanwezig zijn die aan die ziekte lijden.

Erfelijke aandoening

Een erfelijke aandoening is een ziekte of aandoening die van generatie op generatie kan worden doorgegeven door een afwijking in de genen.

ED (Elleboogdysplasie)

Elleboogdysplasie is een verzamelnaam voor een aantal (voornamelijk) erfelijke aandoeningen aan de ellebogen van de hond. Deze aandoeningen veroorzaken pijn en dus kreupelheid bij de hond. De aandoeningen treden al op in het eerste levensjaar (4-12 maanden). De aandoeningen hebben meerdere oorzaken, zoals met name erfelijke aanleg, maar ook trauma, voeding en stofwisseling. De overerving wordt bepaald door meerdere genen, waardoor het lastig is om via de fokkerij deze aandoeningen te laten verdwijnen.

HD (Heupdysplasie)

Heupdysplasie bij de hond is een erfelijke aandoening, waarbij spontaan letsels rond de heupkop (caput femoris) en het heupgewricht ontstaan. Deze aandoening heeft meerdere oorzaken; erfelijkheid speelt een grote rol, maar ook voeding en overmatig bewegen (zoals traplopen en springen) zijn niet te onderschatten factoren in het ontwikkelen van HD. De heupdysplasie kan pijn en dus kreupelheid bij de hond veroorzaken. De overerving wordt bepaald door meerdere genen, waardoor het lastig is om via de fokkerij deze aandoeningen te laten verdwijnen.

Is er een verschil in het voorkomen (prevalentie) van erfelijke gebreken tussen rashonden en lookalikes?

Inleiding

Honden zijn belangrijke gezelschapsdieren voor mensen. Met een geschat aantal van 1.5-1.8 miljoen op een menselijke populatie van 17 miljoen spelen ze een belangrijke rol in de Nederlandse maatschappij. Er zijn 343 erkende hondenrassen volgens de Fédération Cynologique Internationale (FCI). Deze hondenrassen zijn onderverdeeld in tien rasgroepen. Elk ras heeft zijn eigen 'specifieke' eigenschappen. Om deze specifieke eigenschappen per ras te behouden wordt bij het fokken geselecteerd op deze eigenschappen. Door inteelt ontstaat er een verhoogd risico op overerving van erfelijke gebreken en het infokken van bepaalde ziekten.

Onderzoeksdoelstelling

Er ligt wetenschappelijk bewijs dat raszuivere dieren (rashonden en lookalikes tezamen) een verhoogd risico lopen op erfelijke gebreken vergeleken met kruisingen, al komen sommige erfelijke gebreken met dezelfde prevalentie voor bij raszuivere honden en kruisingen. Binnen dit onderzoek willen we de vraag beantwoorden wat het verschil is in prevalentie tussen rashonden met stamboom en lookalikes (binnen de raszuivere honden).

Erfelijke gebreken kunnen leiden tot welzijnsproblemen bij de honden. Nederlandse experts schatten dat 40% van de rashonden last heeft van een erfelijk gebrek. Dit brengt de vraag naar boven of deze bewering klopt en of rashonden en lookalikes in dezelfde mate risico lopen. In theorie zouden lookalikes in eerste instantie vergelijkbaar genetisch materiaal kunnen bezitten als rashonden, maar hebben ze mogelijk het voordeel dat ze gekruist worden met andere dieren (van buiten de rashondenvereniging). Daardoor hebben ze mogelijk een grotere genetische variëteit. Lookalikes doen niet mee aan de officiële screeningsprogramma's op gezondheid van rashonden. Wat daarvan de consequentie is op het risico op erfelijke aandoeningen is onbekend. Dit onderzoek gaat in op de vraag of er een verschil is in de prevalentie van erfelijke gebreken bij rashonden en lookalikes. Gebreken worden vaak gediagnosticeerd door detectiemethoden die een vroeg stadium van een erfelijke aandoening kunnen vaststellen, zoals bijvoorbeeld screeningsmethoden naar heupdysplasie en elleboogdysplasie. Dit betekent dat de prevalentie niet overeenkomt met het aantal dieren dat ook echt klinische symptomen krijgt. De prevalentie, zoals gerapporteerd in eerdere studies en hier gehanteerd, is dus inclusief dieren in een vroeg stadium van het gebrek. Tevens omvat het dieren die mogelijk nooit symptomen krijgen. Het kan daarmee het aantal dieren dat echt lijdt aan een erfelijk gebrek overschatten.

Methoden

Risico's op erfelijke aandoeningen verschillen per combinatie van aandoening en per hondenras. Binnen dit onderzoek focussen we op twee rassen, de Duitse Herder en de Rottweiler en op twee erfelijke aandoeningen: heupdysplasie (HD) en elleboogdysplasie (ED). Om de onderzoeksvraag te beantwoorden zijn meerdere bronnen gebruikt, databases met gezondheidsdata van honden en informatie over de rassen en relevante wetenschappelijke literatuur. Specifiek is gekeken naar de data van een enquête gericht op het onderzoeken van de tevredenheid van hondeneigenaren over het bezitten van een hond (n=1.020), een enquête opgesteld en uitgevoerd door Stichting Dier & Recht (n=1.074, waarvan 63 over Duitse Herders en 23 over Rottweilers) en een database met HD-scores in Duitse Herders met een FCI-stamboom in Nederland en Duitsland (n=704.337). Ook is een enquête ontwikkeld om nieuwe informatie te verzamelen en om te testen of de benodigde informatie via een onderzoek op internet te achterhalen is. De data zijn gebruikt om te zoeken naar verschillen tussen rashonden en lookalikes.

Resultaten

De literatuur bevestigt dat raszuivere honden (rashonden en / of lookalikes) in het algemeen een verhoogd risico

lopen op erfelijke aandoeningen ten opzichte van kruisingen. De situatie verschilt sterk per aandoening en per ras, wat de complexiteit van de materie illustreert. De literatuurstudie liet significante verschillen zien tussen verschillende landen in de prevalentie van HD en ED, gebaseerd op screeningsresultaten bij rashonden binnen de Duitse Herders en Rottweilers. De periode van dataverzameling, de leeftijd van de honden en de diagnostische methodes en classificatiesystemen verschilden tussen de in diverse landen uitgevoerde onderzoeken. Dit zorgde voor sterke variatie in de uitkomsten. Bij een standaard meetmethode kunnen trends in de tijd en verschillen tussen groepen duidelijk worden bepaald. Echter het precieze niveau van een erfelijke aandoening is lastig te bepalen doordat de meetresultaten sterk afhankelijk zijn van de leeftijd en wijze waarop gemeten is.

Eerdere onderzoeken naar erfelijke aandoeningen maken geen onderscheid tussen rashonden en lookalikes. Literatuuronderzoek beantwoordt daarmee dus niet de onderzoeksvraag over het verschil tussen rashonden en lookalikes.

De database over de tevredenheid van hondeneigenaren van het bezitten van een hond liet geen significante verschillen zien in de prevalentie van afwijkingen bij rashonden en lookalikes. Eigenaren van een rashond met stamboom waren meer tevreden met hun hond dan

eigenaren van een lookalike hond. De eigenaren van een rashond gaven vaker aan in de toekomst weer een hond van hetzelfde ras te kopen. De enquête van Stichting Dier & Recht liet een significant lagere prevalentie van erfelijke gebreken in lookalikes zien in vergelijking met rashonden, dat wil zeggen voor alle rassen samen. In meer detail, voor de Duitse Herders en Rottweilers, is geen significant verschil in gezondheidsstatus tussen rashonden en lookalikes gevonden, maar dit heeft te maken met het (te) lage aantal respondenten voor deze rassen. De HD database die ter beschikking is gesteld door de Vereniging van fokkers en liefhebbers van Duitse Herdershonden (VDH), gebaseerd op screeningsresultaten, laat zien dat de prevalentie van HD, zowel milde als zware vormen, significant gedaald is tussen 1985-2010. De enquête van dit onderzoek liet geen significante verschillen zien in de prevalentie van gebreken tussen rashonden en lookalikes, maar het aantal respondenten was laag. De enquête bevestigde dat volgens hondeneigenaren gebreken bij hun hond de bewegelijkheid en vitaliteit beïnvloedden en de kwaliteit van leven van de hond verlaagden. Vragen naar erfelijke aandoeningen bij rashonden ontlokten sterke reacties, bijvoorbeeld op social media. Echter, meerdere entries van eenzelfde IP adres wezen op bewuste sabotage van de database. Verdachte records zijn buiten de analyses gehouden. Toch blijkt hieruit dat bij gevoelige onderwerpen (zoals erfelijke aandoeningen bij rashonden) bepaalde groepen mensen vragenlijsten mogelijk op een zeer gekleurde manier invullen. Het is twijfelachtig of vrij toegankelijke internetenquêtes over erfelijke aandoeningen bij rashonden een random steekproef en representatieve bevindingen oplevert.

Conclusies

Resultaten aangeleverd door de hondeneigenaren, zoals verzameld met ons eigen onderzoek, wijzen er niet op dat rashonden meer of minder gezondheidsproblemen hebben dan lookalikes of kruisingen. Eigenaren van rashonden lijken relatief tevreden met hun hond, wat strijdig lijkt met het gegeven dat raszuivere honden meer gezondheidsproblemen hebben dan kruisingen, zoals gevonden in de wetenschappelijke literatuur. Eerdere studies waarin de gezondheid van raszuivere honden met kruisingen vergeleken worden laten zien dat specifieke erfelijke gebreken (niet alle) een hogere prevalentie (1,3 tot 3,5 keer) in rashonden hebben dan in kruisingen. Een precies percentage van rashonden met een erfelijk gebrek claimen is echter niet mogelijk, bijvoorbeeld door de variatie in prevalentie van specifieke gebreken tussen verschillende populaties. Ook omgevingsinvloeden voegen variatie toe in de prevalentie van gebreken, vooral bij afwijkingen met een lage overervingscoëfficiënt. Voor HD is de overerving 0,35 in Duitse Herders en 0,39 in Rottweilers. Voor ED is dit 0,18 in Duitse Herders en 0,14 in Rottweilers. Dit

maakt het mogelijk om bij het fokken te selecteren zodat deze afwijkingen verdwijnen. Dit is echter niet makkelijk, omdat een groot deel van het voorkomen van een aandoening door de omgeving wordt bepaald (voor HD 65%). De gevonden daling in de prevalentie van HD in Duitse Herders laat echter zien hoe gezondheidsbevorderend fokkerij beleid effectief kan zijn.

Het vergelijken van rashonden met lookalikes wat betreft het voorkomen van erfelijke gebreken blijkt onmogelijk, omdat er te weinig betrouwbare data over de prevalentie in lookalikes als specifieke groep zijn. In de enquête van Stichting Dier & Recht was weliswaar een significant lagere prevalentie van erfelijke gebreken in lookalikes te zien in vergelijking met rashonden (voor alle rassen samen), maar deze data waren verzameld met een vrij toegankelijke internetenquête. Onze ervaring met dit soort internet enquêtes is dat hondeneigenaren die een internetenquête invullen een sterke en gekleurde mening kunnen hebben over zaken die over rashonden gaan. De waarde van rapporten van hondeneigenaren over gevoelige zaken lijkt hiermee beperkt. Een veterinaire geleide aanpak over de gezondheidsmonitoring van de hond is noodzakelijk om vast te stellen tot op welke hoogte er een verschil is in risico op erfelijke gebreken bij rashonden en lookalikes.

Aanbevelingen voor onderzoekers, fokkers, Raad van Beheer en rasverenigingen

- Gebruik prevalentiegegevens met name voor het meten van verschillen en trends in de tijd, die verzameld zijn door middel van eenzelfde standaard meetmethodiek.
- Initieer onderzoek naar de samenstelling van de lookalike populatie (is het een afspiegeling van de rashonden of is het een groep die sterk verschilt van de rashondenpopulatie).
- Initieer onderzoek dat een steekproef van rashonden en lookalikes verzamelt en hier via een objectieve methode, zoals bijvoorbeeld de screeningsmethododes, gezondheidsgegevens registreert.
- Stimuleer discussie tussen Raad van Beheer en rasverenigingen over hoe erfelijke aandoeningen bestreden kunnen worden (bijvoorbeeld met regelgeving, nieuw bloed).
- Geef voorlichting over erfelijkheid en gezondheid (op een eenvoudig niveau) aan hondenfokkers.
- Help beginnende fokkers met fokken.

Wat is de perceptie van Nederlandse hondenfokkers, aangesloten en niet aangesloten bij een rasvereniging en lookalike hondenfokkers, over erfelijke gebreken bij hun honden?

Inleiding

Het voorkomen van erfelijke gebreken in rashonden en lookalikes is een resultaat van inteelt en het voornamelijk fokken op uiterlijk in plaats van op gezondheidsstandaarden. De erfelijke gebreken in rashonden krijgen veel media-aandacht. De posities van de verschillende organisaties liggen scherp en door deze media-aandacht kunnen deze posities polariseren. Deze polarisatie helpt niet altijd bij het oplossen van het probleem. Om de prevalentie van erfelijke gebreken bij zowel rashonden als lookalikes te verlagen heb je de medewerking nodig van de hondenfokkers. Om hondenfokkers te motiveren de erfelijke gebreken mee te nemen in hun fokstrategie en zo min mogelijk te fokken met honden met een erfelijke aandoening is het van belang om te weten wat de mening van hondenfokkers is over de erfelijke gebreken en het fokbeleid van de organisaties.

Theoretisch kader

Als je verandering in menselijk gedrag, in dit geval een andere manier van fokken van honden, wilt stimuleren kun je diverse acties ondernemen. Deze acties zijn gebaseerd op drie verschillende theorieën. De eerste theorie legt de nadruk op macht, waarbij bijv. de overheid nodig is om ervoor te zorgen dat de gewenste verandering optreedt. Voorbeelden van acties op basis van deze eerste theorie zijn het opleggen van boetes aan mensen die de gedragsregels niet volgen of het trainen van mensen om ze te stimuleren dat ze een nieuwe techniek gaan gebruiken. Een tweede theorie legt de nadruk op de markt. Een voorbeeld van acties op basis van deze tweede theorie is het ontwikkelen van kwaliteitssystemen, zoals de Forest Stewardship Council (FSC), waarmee men met de marktwerking door de producenten en consumenten duurzaamheid wil bewerkstelligen. De derde theorie legt de nadruk op het verbinden van de lokale dynamiek met de realiteit om verandering te bewerkstelligen. Deze theorie ziet dat verandering plaatsvindt door vele gelijktijdige interacties tussen betrokkenen. Hierbij heeft iedere betrokkene een eigen referentiekader heeft van het probleem, de obstakels en de mogelijke veranderingen. Binnen dit onderzoek gebruiken we de derde theorie, waarbij we de percepties van de hondenfokkers in kaart willen brengen op het gebied van erfelijke aandoeningen bij hun honden. Erfelijke aandoeningen worden benoemd als een probleem, waarbij oorzaken worden bediscussieerd en de verantwoordelijken met het probleem worden geconfronteerd. Het doel van dit onderzoek is het identificeren van de verschillende percepties bij hondenfokkers van de erfelijke aandoeningen bij honden en de mogelijke oplossingen, waarbij we het probleem bespreken op de manier van de fokkers.

Methoden

De meningen van de verschillende groepen hondenfokkers zijn in kaart gebracht door tien Duitse Herder fokkers en tien Rottweiler fokkers te interviewen. Hierbij zijn zowel rashondenfokkers die wel en niet aangesloten zijn bij een rasvereniging als lookalike fokkers geïnterviewd over thema's zoals erfelijke gebreken, fokstrategie en fokbeleid van de rasvereniging en de Raad van Beheer. Sociaal wenselijke antwoorden over dit gevoelige onderwerp werden vermeden door door te vragen tijdens de interviews. De meningen van de hondenfokkers zijn geclassificeerd in verschillende referentiekaders, zoals ze werden gebruikt door de fokkers gedurende de interviews. Daarnaast is een internetenquête uitgezet onder Duitse Herder fokkers en Rottweiler fokkers, die is ingevuld door 49 hondenfokkers. Deze data zijn statistisch geanalyseerd om te kijken of we verschillen vonden tussen soorten fokkers in hun meningen over erfelijke gebreken.

Resultaten en conclusie

In de interviews gaven zowel rashondenfokkers als lookalike fokkers aan dat het karakter van de hond een

belangrijk aspect van hun fokkerij strategie was. Veel fokkers geloven dat het karakter erfelijk is, dit wordt door literatuur ondersteund. Fokkers onderscheiden drie ideale karakters van hun honden, die variëren van 'temperamentvol', 'gebalanceerd' tot 'lief'. Aan beide uiteinden van deze schaal zijn twee ongewenste karaktertrekken geïdentificeerd; 'vals' (te temperamentvol) en 'te lief'. 'Te lieve' honden, ook wel allemansvrienden genoemd, zijn voor de Duitse Herder en Rottweiler fokkers het resultaat van een fokstrategie. Zodra fokkers echter over valse honden praten, veronderstellen veel van hen dat deze karaktertrek niet het resultaat is van fokkerij, maar gevormd door een slechte behandeling door de eigenaar.

Pratend over de erfelijke gebreken HD en ED bleek dat sommige fokkers niet overtuigd waren van de erfelijkheid van deze aandoeningen en van het nut van rekening te houden met deze gebreken bij hun fokkerij strategie. Fokkers waren niet overtuigd omdat ze, ondanks het volgen van alle regels (scannen van alle ouderdieren op HD en alleen fokken met die dieren die HD vrij waren), toch een hond met HD kregen. De fokkers lieten in hun antwoorden ook blijken dat de termen erfelijkheid en overervingcoëfficiënt niet duidelijk waren en dat onderzoeksresultaten op het gebied van HD en ED niet eendui-

dig werden uitgelegd. Ook verschilden de fokkers van mening over het aantal generaties dat van belang was om mee te nemen in de fokstrategie om inteelt en verhoogde kans op erfelijke gebreken te voorkomen. Deze twijfel over de erfelijkheid van HD en ED en over hoeveel generaties mee te nemen in je strategie veroorzaakte ook twijfels over de bruikbaarheid van de screeningsmethodieken en de regels over het toepassen van de methodieken. Hierdoor zagen we dat de fokkers zeer verschillend omgingen met de resultaten van deze testen: sommigen volgden de regels van de rasvereniging of van de Raad van Beheer, anderen waren strenger of juist minder streng. Om erfelijke aandoeningen tegen te gaan, is het van belang om juist wel rekening te houden met de resultaten van deze testen en bijvoorbeeld honden met een groot risico op HD uit te sluiten van de fokkerij.

Uit de resultaten van de enquête bleek dat 'sociale honden' het meest belangrijke fokdoel was voor de hondenfokkers. Daarnaast bleek dat Rottweiler fokkers vaker 'sociale honden' als fokdoel kozen boven 'uiterlijk als fokdoel'. Dit kan worden uitgelegd door de deels verplichte Maatschappelijk Aanvaardbaar Gedrag-test (MAG-test), waarbij alleen mag worden gefokt met Rottweilers die positief scoren op deze test. Ondanks dat 42% van de Rottweiler fokkers die de enquête hebben ingevuld, niet aangesloten was bij een rasvereniging (en dus lookalike fokker of rashondenfokker zijn die geen lid zijn van de rasvereniging), kan het zijn dat ze toch rashonden fokten en daarvoor moesten voldoen aan de regels van de Raad van Beheer, of dat ook klanten van lookalike fokkers een positief resultaat van de MAG-test vragen van hun fokker.

Vijfenzestig procent van de fokkers wil niet fokken met ouderdieren die zelf positief scoorden op een erfelijk gebrek, 35% van de fokkers geeft aan dat dit afhangt van het testresultaat en om welke aandoening het gaat. Als een puppy een erfelijke aandoening heeft, sluit 73% van de fokkers dit paar ouderhonden uit van de fokkerij. In totaal vindt 71% van de respondenten, zowel aangesloten als niet-aangesloten bij een rasvereniging, de regels van de rasvereniging goed en 18% vindt ze zelfs niet streng genoeg. Concluderend zijn er hondenfokkers die rekening houden met HD of ED in hun fokstrategie, daarbij volgen zij het beleid van de rasvereniging en/of de Raad van Beheer, of passen zij zelf nog strengere regels toe. Daarnaast zijn er ook hondenfokkers die geen vertrouwen hebben in de screeningsmethoden voor HD en ED en de resultaten dan ook niet gebruiken voor hun fokstrategie. Wil je deze groep fokkers toch bewegen tot een verandering van hun fokstrategie, waarbij ze dit wel meenemen, dan zal je verschillende acties moeten ondernemen. Dus niet alleen een wettelijke actie of een actie rondom een keurmerk, maar verschillende acties gelijktijdig, bij voorkeur uitgevoerd in overleg met alle betrokkenen door

één van de betrokkenen. Elke actie sluit aan bij één van de referentiekaders binnen deze groep. Fokkers die niet geloven dat erfelijke gebreken van ouders op hun pups kunnen worden overgedragen zullen hier niet van worden overtuigd door meer informatie hierover op een makkelijker niveau aan te bieden. Die moet je aanspreken op andere drijfveren om gezonde pups te fokken.

Aanbevelingen

- Start onderzoek naar de drijfveren van hondenfokkers die niet geloven in de erfelijkheid van HD en ED of andere erfelijke gebreken.
- Geef naast voorlichting over erfelijkheid en gezondheid (op een laag niveau) ook voorlichting over het opvoeden van een pup, met tips over voer, beweging etc. aan de consument (de zogenaamde omgevingsinvloeden).
- Bied rasverenigingen hulp bij het ondersteunen van beginnende fokkers. Hierbij is het fokken van een ideale hond het hoofdonderwerp. De regels van de vereniging zijn daarbij een hulpmiddel.
- Leg consumenten uit hoe zij een hondenfokker met een fokstrategie, die gericht is op het voorkomen van erfelijke gebreken, kunnen herkennen.
- Start een dialoog tussen de belanghebbenden om te kijken welke acties kunnen worden ondernomen om het aantal erfelijke gebreken bij rashonden en lookalikes te doen dalen en wie hiervoor het best verantwoordelijkheid kunnen nemen.

Deze brochure is gebaseerd op drie wetenschapswinkelrapporten. Deze vindt u op www.wageningenUR.nl/wetenschapswinkel.

317: 'Heredity disorders dogs and look-alikes', door C.W.M. van Zeeland, redactie B. Beerda.

318: 'Prevalence of genetic disorders in dog breeds: a literature review', door J. Wirth.

319: 'Perception of dog breeders about genetic disorders. Do they take genetic disorders into account?', door C.H.A.M. Eilers en S. van Bommel.

Op deze website vindt u ook meer informatie over het onderzoeksproject.

Wageningen UR, Wetenschapswinkel
Postbus 9101
6700 HB Wageningen
T (0317) 48 39 08
E wetenschapswinkel@wur.nl

Wageningen UR (University & Research centre) ondersteunt met de Wetenschapswinkel maatschappelijke organisaties als verenigingen, actiegroepen en belangenorganisaties. Deze kunnen bij ons terecht met onderzoeksvragen die een maatschappelijk doel dienen. Samen met studenten, onderzoekers en maatschappelijke groepen maken wij inspirerende onderzoeksprojecten mogelijk.

www.wageningenUR.nl/wetenschapswinkel

